

تفسیر سوره عصر

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم

بسم الله الرحمن الرحيم

وَالْعَصْرِ

قسم به عصر

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ

[که] بی تردید انسان در زیان کاری بزرگی است؛

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ

مگر کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند و یکدیگر را به حق توصیه نموده و به شکیبایی سفارش کرده اند

نکات مهم سوره:

- ۱- سه آیه سوره عصر، تمامی معارف قرآنی را که در برگیرنده سعادت بشر است، به طور خلاصه، در چهار اصل ارائه می‌دهد! نام این سوره را از اولین آیه گرفته اند: «والعصر»
- ۲- سوره عصر از کوتاه ترین سوره های سه گانه قرآن مجید، و تنها سوره ایست که خطاب به فرد یا جمع خاص، به طبقه یا گروه خاص نیست. بلکه خطاب به تمام انسانهاست.
- ۳- سوره عصر عصاره نظام تدوین، جهت به فعلیت رساندن و شکوفا ساختن انسانیت انسانها در هر زمان و مکان است.

همه انسان‌ها از موفقیت و پیروزی خوشحال می‌شوند و شکست و ضرر و زیان آنها را ناراحت می‌کند. اما تا به حال از خود پرسیده ایم پیروز واقعی چه کسی است و زیان کار حقیقی کیست؟

مفضل گوید: از امام صادق (علیه السلام) درباره‌ی کلام خداوند عزوجل: وَالْعَصْرِ / إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ پرسیدم. و ایشان فرمود: «عصر؛ عصر قیام حضرت قائم (عجل الله تعالی فرجه الشریف) است.
(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۱۸، ص ۳۶۸ / کمال الدین، ج ۲، ص ۶۵۶)

عصر ظهور امام زمان علیه السلام آنقدر، زیبا و طلایی و نورانی است که خداوند به آن قسم می‌خورد و به عظمت آن سوگند یاد می‌کند.

وجود مقدس پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) در تفسیر ادامه آیات می‌فرماید:

-إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا؛ یعنی به ولایت ایشان (اهل بیت علیهم السلام) ایمان آوردند. وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ؛ یعنی با همدردی و با موااسات برادرانشان (کارهای نیک انجام دادند)، وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ؛ یعنی در دوره‌ی غیبت امام غایبشان یکدیگر را به صبر سفارش کردند.
(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۱۸، ص ۳۷۲ اقبال الأعمال، ص ۴۵۷ / بحار الأنوار، ج ۳۷، ص ۱۳۲)

خداوند متعال در این سوره کوچک ولی پرمعنا به عصر و زمان قسم می‌خورد که تمام انسان‌ها ضرر کردند و سرمایه شان را باختند. «خسر» در لغت به معنای «کم شدن سرمایه» است، و لذا آنکه سرمایه از دست می‌دهد، دچار زیان شده است. اما از دست دادن سرمایه و زیان حاصل از آن، فقط شامل سرمایه‌های ظاهری، مثل مال و ثروت نیست، بلکه شامل سرمایه‌های معنوی، از جمله سلامت عقل و ایمان نیز می‌شود.

(تفسیر نمونه) بنابراین، طبق این سوره همه انسان‌ها در حال زیان هستند مگر کسانی که چهار ویژگی دارند.

- ایمان به حقایق دین

- کار نیک

- سفارش به حق
- و سفارش به صبر
چه کسانی مؤمنان حقیقی هستند؟

مؤمنان حقیقی سر تسلیم به درگاه الهی می ساینند، جز او نمی پرستند و دل در گرو محبت او دارند. همان کسانی که برنامه های زندگی شان در مسیر رضایت اوست. و همانانند که پا در راه پیامبران الهی نهاده و کتاب های نازل شده برایشان را سرمشق زندگی خود قرار داده اند.

بنابراین اگر می خواهیم جزء زیانکاران نباشیم و در پایان عُمرمان و در روز قیامت، خود را سرزنش نکنیم راهش این است که در این دوره آخرالزمان که در آستانه ظهور مهدی موعود عجل الله فرجه هستیم به حقایق ایمان و دینمان، یقین داشته باشیم. از گناه دوری کنیم و اعمال نیکو انجام دهیم و دیگران را در عصر غیبت امام زمان علیه السلام، که گناه و فساد و دنیازدگی اوج گرفته است به صبر در اعتقادات توصیه کنیم تا ان شاء الله هر چه زودتر شاهد ظهور منجی جهانی باشیم. ظهوری که در آن، گمراهان هدایت می شوند نعمت ها کامل می شوند و ثروت و عدالت و امنیت، سرتاسر جهان هستی را فرا می گیرد.

به امید طلوع عصر زیبای ظهور